

Arbo-vindingen voor lichter werk

Zwaar handwerk lichter maken om het ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid terug te dringen. Het kan onder andere met een mooie technische uitvinding. De Arbo-innovatieprijs moet hiervoor een stimulans zijn. De eerste drie dit jaar waren een scheurmachine voor wortelkluiten, een schoffel met schokdemper en een drager voor een sleutel.

Tekst: Patrick Medema – Foto's: Stigas

Werkzaamheden in de groensector zorgen vaak voor een eenzijdige belasting van het lichaam. Ruim de helft van de mensen die zich ziek melden heeft last van rug en ledematen. Het werk moet dus lichter gemaakt worden. Dit kan door mechanisatie, ergonomisch gereedschap en minder zwaar tillen. Ook afwisseling in het werk kan uitkomst bieden. Daarnaast is het belangrijk dat medewerkers bewuster omgaan met risico's door te letten op de juiste werkhouding. Zo verscheen onlangs voor de hoveniers en groensector een mooi werkboek, namelijk TOM. Dit boek is mede ontstaan

door het Arbo-convenant in de agrarische sector, 'Agro & arbo werkt beter'. Doelstelling van het Arbo-convenant is om ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid terug te dringen door de arbeidsomstandigheden te verbeteren. De Stichting Gezondheidszorg Agrarische Sectoren (Stigas) coördineert de uitvoering. Een middel om bedrijven te stimuleren zelf mee te denken over verbeteringen is de Arbo-innovatieprijs. De prijsuitreiking voor 2005 is inmiddels achter de rug. Winnaar werd een scheurmachine voor wortelkluiten, gevolgd door een ergonomische schoffel en een gereedschapsdrager.

▪ **Scheurmachine**
Winnaar van de Arbo-innovatieprijs 2005 is de scheurmachine van Jacobs Constructie & Apparatenbouw in Wernhout. De jury vond dit de beste uitvinding om het werk lichter te maken. De scheurmachine neemt namelijk het snijden van plant- en boomkluiten voor zijn rekening, wat veel zwaar handmatig scheur en snijwerk van wortelkluit scheelt. Ook de arbeidsomstandigheden worden enorm verbeterd doordat je gewoon kunt werken vanaf een bureaustoel. Het apparaat is een carousel met zes gaten. De werking moet je vergelijken met een soort patatsnijder. Je plaatst een wortelkluit in een gat, de tafel draait gewoon verder, en een stempel drukt de wortelkluit naar beneden op een stermes. En wordt dus in vieren gedeeld. De gesneden delen vallen op een transportbandje voor verdere verwerking. De tafel wordt mechanisch aangedreven middels een krachtstroommotor van 1,5 kW. De draaisnelheid is instelbaar van 3 tot 18 omwentelingen per minuut. Theoretisch zou je dus maximaal 108 kluiten per minuut kunnen snijden. Dit zijn echter twee kluiten per seconde wat praktisch gezien niet bij te houden is. De machine is goedgekeurd en heeft noodstoppen. Volgens de fabrikant is het gevaar dat je hand klem komt te zitten nihil. De scheurmachine is compact en gemakkelijk inzetbaar op bedrijven in de planten- en boomkwekerijsectoren. Met het apparaat kun je ongeveer drie man vervangen. De prijs is 20.000 euro exclusief BTW. Inmiddels draaien er al vier in de praktijk.

▪ **Schoffel met schokdemper**
De tweede prijs was voor een schoffel met schokdemper in de steel. Deze uitvinding is van Caparis Woon en Groenservice in Drachten en ontlast bij het schoffelen de arm,

pols, elleboog en schouder. Bij het schoffelen in de groensector ondervindt een medewerker namelijk regelmatig extra belasting als de schoffel tegen een stoeprand, boompaal of ander obstakel stoot. Dit leidt soms tot pols-, elleboog- en/of schouderklachten. De schokdemper in de steel bestaat uit een veer en een ijzeren huls. Wanneer je tegen een obstakel botst, schuift de steel in en vangt dus de grote klap op. Bedrijven in de hovenierssector kunnen veel profijt hebben van de ergonomische schoffel. Nadeeltje is wel de prijs. Gereedschappen fabrikant De Wit Kornhorn B.V. heeft de schoffel inmiddels in productie en de eerste tientallen uitgeleverd. De prijs van een steel met schokdemper is ongeveer 30 euro excl. BTW en dit is zo'n 20 euro meer dan een normale houten steel. Een fikse meerpijs dus.

▪ **Recht op moeren losdraaien**
De derde prijs was voor loonbedrijf Ploegmakers uit de Rips en Jacobs & Smits Metaalbewerking uit Boxmeer. Zij maakten een gereedschapsdrager om vastzittende bouten en moeren bij het verwisselen van trekkerwielen gemakkelijk los te draaien. Het losdraaien en aantrekken van de moeren bij het wisselen van banden is namelijk een zware klus voor wie geen luchtsleutel bij de hand heeft. Met een kruissleutel is het erg belastend werken voor rug en schouders. Bovendien zitten de bouten verzonken waardoor er een slechte lichaamshouding ontstaat om kracht te zetten. Met de gereedschapsdrager voor een sleutel kun je een rechte houding aannemen. Bovendien kun je door de lange (hef)boom veel kracht op de moer zetten. Met de spindel is de moer snel los te draaien. Door de hoogterstelling is de sleutel altijd recht voor de moer te plaatsen. Er zijn verschillende lengtes van de krik leverbaar: 60, 80 en 120 cm. De prijs is echter nog niet bekend. Ploegmakers is nog bezig met offertes voor inkoop en hoopt op een prijs van rond 500 euro uit te komen voor een kale set met verlengstuk. Zonder hulpstukken dus omdat die al wel meestal aanwezig zijn op een bedrijf. Eerder bedachten beide bedrijven al een wielenwisselaar die het tillen, dragen en rollen van grote trekkerwielen gemakkelijker maakt. ■

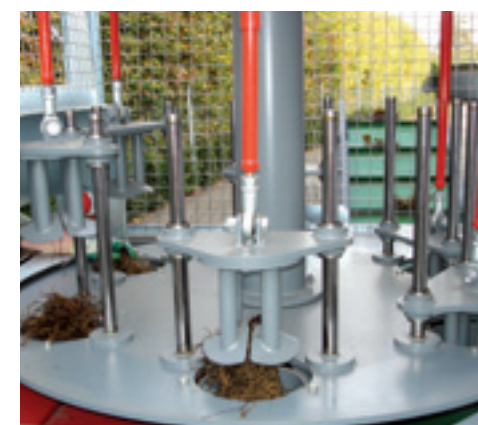
Voor meer informatie over het Agrarisch Arbo-convenant en de Arboret bel (030) 669 37 12 of kijk op www.agroarbo.nl

Wie veel trekkerwielen verwisselt, kan baat hebben bij de gereedschapsdrager voor een sleutel. Met een soort krik, lange as en een hefboom moeten vastzittende moeren eenvoudig los te draaien zijn.

Schoffelen met schokdemper in de steel kan arm-, pols- en elleboogklachten voorkomen. Door een veer in een ijzeren huls kan de steel inschuiven wanneer je tegen een obstakel botst waardoor deze de grote klap opvangt in plaats van je arm.

De scheurmachine is compact en werkt met een draaitafel. Je plaatst een wortelkluit, een stempel drukt de kluit naar beneden door een stermes en de gesneden stukken komen op een afvoerbands.